1905 елда авылда Усманов Летфулла Камалетдин улы житəкчелегендə беренче башлангыч мəктəп ачыла. Лəмберəдə туып яшəгəн халкыбыз кичергəн авыр һəм карангы елларда да мəгърифəтне саклау һəм баету, килəчəк буыннарга житкерv очен корəшкəн кvренекле кешелəребезне онытып буламы...
Лəмберə мəгариф тарихына гvзəл эшлəре белəн кереп калган Лəмберəнен атаклы мулласы – 1880 еллардан Лəмберəдə имам-модəррис, модəррис вазыйфасын башкарган Камалетдин хəзрəтне, анын улы Летфулла абый - əтисенен дəвамчысы, гомер буена истə калдылар. Летфулла Камалетдин улы мəдрəсəне тəмамлап, 1905 елда vзе тозегəн программалар белəн, дини һəм доньяви фəннəрне бергə бəйлəп белем биргəн.
Абушаев Камалетдин Фетхулла улы, Чуклов Садретдин Бадретдин улы – анын беренче укучылары. Революциядан сон Абушаев Камалетдин туган авылы мəктəбендə укыта. Сонга, белем кvтəрv курсларында укып, Саранск шəһəрендə институтта хезмəт итə. Аннары аны Мəскəv фəнни институтына хезмəткəр итеп кvчерəлəр. Абушаев Камалетдин Фетхулла улы - авылнын беренче профессоры.
Летфулла Камалетдин улынын ин яхшы белемле укучыларыннан саналган Чуклов Садретдин Бадретдин улы Лəмберə башлангыч мəктəбен тəмамлап, Пенза шəһəрендə белем ала. Авылда кирəкле документлар, хатлар анын кулы аша уза. Шул вакыт ул авылда зур белемле кеше дип санала иде. Летфулла Камалетдин улынын мəктəп унышларында олеше зур; укытучылар белəн бергə белемен, тəжрибəсен, ярдəмен кызганмаган халыкка. Анын зирəк зиһене, искиткеч тырышлыгы белəн ул мəктəпнен олы хужасына əйлəнə дə.
Кvнеле белемгə тартылган кешелəр балаларын, тирə - як авыллардан да, Летфулла абыйнын мəктəбенə китергəннəр. Укучылар саны елдан-ел артып килгəн һəм 1925 елдан Лəмберə башлангыч мəктəбе жиде еллык мəктəпкə əйлəндерелə. Шул еллардан башлап мəгариф, мəдəният тармакларында зур борылыш башлана; авылларда мəктəплəр, клублар, китапханəлəр оештырыла. Ə 1930 елда Лəмберəдə беренче “Нариманово” колхозы барлыкка килə. Анын председателе Саид Хабибулла улы Макаев (гражданнар сугышында катнашкан полк комиссары) була. 1933 елда Лəмберəдə район оештырыла. Анын беренче райком секретаре булып Исеев Алим Садык улы сайлана. Райисполком председателе – Мансуров Хосəен Хəсəн улы куела. Алар барысы да Лəмберə мəктəбе тəмамлаган кешелəр. “Колхозчы ударник” дигəн газета редакциясе дə 1934 елда оештырыла. 1935 елда – район китапханəсе, ə 1936 елда - татар педучилищесы ачыла.

1937 елларда илнен ин асыл, ин акыллы, ин белемле, талантлы кешеләрен юк итv чоры башлана. Куркыныч репрессия елларында Ләмберә авылынын уллары, кызлары да хәсрәт кvрә: Мансуров Хосәен Хәсән улы, 1942 елда КГБ кулыннан һәләк булган Глямшин Муса Ахмет улы (Шамиль Салимовнын бабасы), Ямбушев Жамалетдин Жамалетдин улы, (Ямбушев Фәритнен әтисе), укытучы Норкина Голшат Ахмәт кызы (Голнур Сагитованын әнисе) һәм бик кvп башкалар.
Авылым халкы бер хәерчелектән икенче хәерчелеккә тошеп яши. Сугыш еллары... 724 кеше Ләмберәдән сугышта корәшә; 349 - кайтмый. Шул саннар арасында курку белмәс Ләмберәнен 18 кызы батырларча сугышалар. Шулар арасында Ләмберә мәктәбенен пионервожатые Фарова Сабирә Ибрагим кызы сугыштан инвалид булып кайта, 1955 елга кадәр мәктәптә хезмәт итә, сонга балалар бакасынын модире булып эшли.
Авылнын ин гvзәл кешеләре – авыл укытучылары, Боек Ватан сугышы ветераннары: Искандяров Касим Садык улы, Ерзин Фатих Абдулла улы, РФ “Дуслык” ордены белән бvләкләнгән Голнур Абдулла кызы Сагитова, Мордовия атказанган мәгариф хезмәткәре Алукаева Сажидә Хосәен кызы, Усманова Сания Садык кызы, Усманова Клара Тәльгат кызы (Летфулла абыйнын оныгы), Искандярова Алия Хикмәтулла кызы, Казакова Мянсура Летфулла кызы, Сибушева Алия Әмин кызы, Каргина Роза Мингажетдин кызы, Алукаева Рәисә Али кызы, Алукаева Мәнсура Саләхетдин кызы (класс житәкчебез), Алукаев Аббәс Али улы, Севкаев Марат Мохәммәтжан улы, туган авылыбызда туып vскән, туган авылы мәктәбендә белем алган хәзерге директоры Мензуллин Юнир Бясыр улы һәм бик кvп башка хормәтле авыл укытучылары. Тагы Ләмберә мәктәбендә белем алып, жаваплы хезмәтләрдә эшләп, авылыбызнын горурлыгы булган егетләребез, кызларыбыз: Абдулхак Абдулгафур улы Салимов, Исмагил Исхак улы Сяфуков, Фәрит Жамалетдин улы Ямбушев, Шамиль Анвәр улы Салимов, Галия Летфулла кызы Катикова, Наилә Рафик кызы Ерзина. Очучыларыбыз – Зәки Аймуранов, Наиль Дукин, Бязит Грошев, Рәшид Грошев, Рафик Макаев. Алдынгы медицина хезмәткәрләре - табибәләре дә шул Ләмберә унъеллык мәктәбен тәмамлыйлар: Искандярова Клара Касим кызы, Алукаева Гvзәл Хамзә кызы, Мяксиняева Румия Тагир кызы, Алукаева Сафура Абдулла кызы, Ерзина Някия Усман кызы, Абдрашитова Римма Рәстәм кызы (Летфулла абыйнын оныгы) алар кvбәvләр. Авылым чирәмендә тәгәрәп vскән, авыл гореф-гадәтләрен белеп тәрбияләнгән олы жанлы кызларыбыз һәм улларыбыз кешелек сыйфатларын югатмаган, мәрхәмәтле булып чыктылар. Барысы да Ләмберә мәктәбендә белем алып биеклеккә кvтәрелделәр. Авыл халкыбызга авылнын тарихны гына тvгел, бvгенгесе дә кадерле; бvгенге буын кешеләре белән дә горурлана алабыз.
Мин, Ипкаева Рәшидә Али кызы, Ләмберә мәктәбен 1957 елда тәмам-ладым; 60 ел инде. Класс житәкчесебез Алукаева Мәнсура Саләхетдин кызы белән тошкән фотода 10нчы сыйныф классташларым. 1946 елларда Ләмберә зираты каршында тозелгән бинага башлангыч мәктәпне кvчерделәр; 1-4 класслар шул мәктәптә укыдык. Летфулла абый, башлангыч мәктәпнен директоры иде, хәзерге Большевиклар урамында яшәде. Без, кечкенә укучы балалар, һәр кон директорыбыз Летфулла абыйны каршы алырга бара идек. Биек буйлы, зәнгәр кvзле, похтә киенгән, һәрвакытта да галстук бәйләгән, искиткеч матур, тыйнак абыебызны, беркайчан да тавыш кvтәреп балаларга кычкырганын ишетмәдек. Летфулла абый минем исемдә шундый сойкемле шәхес булып калды.
1947 елдан 1951 елга кадәр башлангыч мәктәптә укыткан хормәтле укытучыларыбыз гомергә исә калды: Алукаева Хакимә апа, Янгляева Мензифа апа, Аймуранова Мәнсура

апа, татар педучилищасы директоры Аипов Умяр Хамзә улынын хатыны Аипова Зарифә апа да башлангыч мәктәптә укытты (Зарифә апа тумашы белән Иса авылы кызы иде). Бишенче класстан тау урамында тозелгән урта мәктәптә укып, 1957 елда мәктәпне тәмамладык. 1954 елда Ләмберә татар педучилищасын Инсар районына кvчерделәр. Анын тарих фәннәре укытучысы Салимов Абдулхак Абдулгафур улы урта мәктәпнен директоры вазыйфасын vтәде шул вакыт. 1958 елдан алып, озак еллар, урта мәктәпнен директоры булып, Боек Ватан сугышы ветераны, Искандяров Касим Садык улы хезмәт итте. Аллага шокер, Касим Садык улына 93 яшь, исән - сау, лаеклы ялда. Касим Садыковичны алмаштырды Кантеев Шамиль Хусаинович. Бvгенге Ләмберә мәктәбенен директоры Юнир Бясыр улы Мензуллинга һәм барлык мәктәп укытучыларына һәм классташларыма котелмәгән куанычлар, шатлыклар гына телим.

Рәшидә Ипкаева